

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi
pirha.fi

Lausunto
4.12.2025

Vammaisneuvoston lausunto omaishoidon tuen myöntämisperusteista

Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaisneuvosto katsoo tarpeelliseksi tuoda esiin näkemyksensä omaishoidon tuen myöntämisperusteisiin.

Laki hyvinvointialueesta 611/2021 ja Pirkanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaiset pykälän 10 tehtävät velvoittavat aluehallitusta lakisääteisesti huolehtimaan vammaisneuvoston toimintamahdollisuuksista sekä hallintosäännön tehtävänä on vastata vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä. Hyvinvointialuelain pykälän 32 mukaan vammaisneuvosto tulee ottaa aktiivisesti eri valmisteluprosesseihin mukaan myös suunnitteluun ja valmisteluun – lausunnolla/ kommenteilla pitää olla tosiasiallista vaikutusta, jota ei ole nyt hyvinvointialuelain mukaisesti tapahtunut.

Myöntämisperusteiden valmisteluun tai suunnitteluun ei ole ollut mahdollisuutta lainkaan osallistua tai vaikuttaa. Asiaa on esitelty vammaisneuvostolle ennen päätöksentekoa vasta 12.11.2025 ja aluehallitus on päättämässä asiasta 15.12.2025.

Vammaisneuvosto lausuu seuraavaa:

- Huomio kohtaan: *"Omaishoidon tuen myöntäminen lasten kohdalla toteutuu pääsääntöisesti alimman hoitopalkkioluokan mukaan silloin, kun lapsi on ulkopuolisten palveluiden piirissä (esimerkiksi varhaiskasvatuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan tai vastaavien palvelut)".* Kirjaus on syrjivä, eikä yhdenvertaisuus toteudu. Lapsi voi olla varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa tai peruskouluun liittyvässä toiminnassa (aamu- ja iltapäivätoiminta) johtuen pedagogisista syistä, muista perheen

sosiaalisista tilanteista tai esimerkiksi maahanmuuttajataustaisilla vammaisilla henkilöillä suomen kielen oppimiseksi.

- Vammaisuutta tai toimintakykyä ei tulisi automaattisesti tulkita esteeksi omaishoitajuudelle. Monet eri tavoin vammaiset henkilöt pystyvät toimimaan läheisensä omaishoitajana.
- Huomio kohtaan: *"Omaishoitajalla on kokonaisvastuu hoidettavan hoidosta ja huolenpidosta sekä toimintakyvyn ylläpitämisestä ja tukemisesta"*. Terveystieteiden tutkimuskeskus pitää kantaa vastuuta esimerkiksi vaikeaa sairautta sairastavan henkilön hoidon tukemisesta ja valvonnasta ja henkilön tulee saada muun muassa kuntoutuspalveluita.
- Ehdotetaan poistettavaksi: *"Lapsilla hoitoisuus ja hoidon sitovuus voivat vähentyä, kun ikä ja taidot karttuvat ja nuori itsenäistyy"*. Edellä mainittu asia ei ole myöntämiskriteeri tai -peruste.
- Huomio kohtaan: *"Ainoastaan ohjauksen ja tuen tarve eivät ole riittäviä perusteita omaishoidon tuelle"*. Miksi alle kolmevuotiaiden omaishoidon kriteerit ovat muita tiukempia? Miksi vaativa ja sitova hoito ei riitä? Vertaa kohta: *"Lapsi muutoin vaatisi sairaalahoitoa tai laitoshoidotason hoitopaikan"*. Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten hoitoa, sen sitovuutta ja vaativuutta tulisi verrata samanikäisiin vammattomiin lapsiin. Huomioitavaa omaishoidon tuesta päätettäessä ovat 24/7 hoidettavuus ja hoidon sitovuus johtuen oireyhtymään, sairauteen tai vammaan liittyvistä vaikeista uniongelmistä, käytöshäiriöistä tai hoidon sitovuutta ja vaativuutta lisäävistä ei-hoidollisista toimenpiteistä.
- Vammaisneuvosto muistuttaa, että palkkioluokka 3 ei voi olla ainoastaan saattohoitoon liittyvää. Henkilö saattaa olla ympärivuorokautisen vaativan hoidon tarpeessa (esim. vuoteeseen hoidettava), vaikka ei olisi saattohoidon piirissä.
- *Saattohoidon* sijaan tulisi puhua palliatiivisesta hoidosta, joka vaatii raskasta panostusta omaishoitajalta. Omaishoitajan ansiotyön tekemistä ei tule rajata hoidettavan palliatiivisen hoidon ajalta. Pienimuotoinen työn tekeminen omaishoitajuuden ohella voi olla merkittävä resurssi omaishoitajan henkiselä jaksamiselle.

Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaisneuvosto

4.12.2025